

**ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტი 041252
პროფესიული სტანდარტი**

I. სფეროს აღწერა:

ლითონების მხატვრული დამუშავება ოდითგანვე ხელოვნების ერთერთ უმნიშვნელოვანეს დარგს წარმოადგენდასაქართველო ცნობილია ამ სახის ნამუშევრებით მსოფლიოში და ტურისტების დიდ ინტერესს იმსახურებს. ამდენად მის შესწავლას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება. საქართველოში ბუნებრივი წიაღისეული სიმდიდრეების ადგილობრივი მოპოვებისა და მისი გადამუშავების უძველესი ტრადიციები და ფერწერა ხელსაყრელი საფუძველია ამ სფეროს განვითარებისათვის. წარმოდგენილი სტანდარტი მოიცავს სხვადასხვა სახის ლითონების დამუშავების ტექნოლოგიური პროცესების შესწავლას, სხვადასხვა მხატვრული ნაკეთობების დამზადების ტექნოლოგიური პროცესისთვის აუცილებელი სათანადო მასალის, მოწყობილობის, ინსტრუმენტისა და ხელსაწყოიარაღების გამოყენებას, მხატვრული ნაკეთობის მოსამზადებელი, სამონტაჟო და მოპირკეთების ოპერაციების განხორციელებას, მიღებული ნაკეთობების ხარისხის შეფასებას, შრომის უსაფრთხოების და საწარმოო ჰიგიენის დაცვას.

II. დასაქმების სფერო

კურსდამთავრებული შესაბამისი კვალიფიკაციის მიღების შემდეგ შეიძლება დასაქმდეს მასალების მხატვრული დამუშავების პროფილის კერძო საწარმოებსა და საიუველირო სახელოსნოებში, ასევე თვითდასაქმების გზით.

III. დამატებითი მოთხოვნები:

- მეოთხე საფეხურის პროგრამაზე დაშვების წინაპირობაა სრული ზოგადი განათლება
- მეხუთე საფეხურის პროგრამაზე დაშვების წინაპირობაა მეოთხე საფეხურის პროგრამის ათვისება

IV. საგანმანათლებლო პროგრამა და კვალიფიკაცია

ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის განათლება არის ორ საფეხურიანი. თითოეულ საფეხურზე შემუშავებულია შესაბამისი პროფესიული პროგრამა, რომლის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულს ენიჭება შესაბამისი საფეხურის პროფესიული კვალიფიკაცია და გაიცემა შესაბამისი პროფესიული განათლების დამადასტურებელი დიპლომი

ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის მეოთხე საფეხურის პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა მოიცავს 60 კრედიტს. მინიმუმ 40% ეთმობა პრაქტიკას. პროგრამის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულს ენიჭება ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის მეოთხე საფეხურის პროფესიული კვალიფიკაცია და გაიცემა შესაბამისი დიპლომი

ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის მეხუთე საფეხურის პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა მოიცავს პროგრამა მოიცავს 60 კრედიტს.

მინიმუმ 40% ეთმობა პრაქტიკას. პროგრამის დასრულების შემდეგ კურსდამთავრებულს ენიჭება ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის მეხუთე საფეხურის პროფესიული კვალიფიკაცია და გაიცემა შესაბამისი დიპლომი

V. ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის კვალიფიკაციის აღმწერი

ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის მეოთხე საფეხურის კვალიფიკაციის აღმწერი

ცოდნა და გაცნობიერება	აქვს სფეროს ფაქტობრივ გარემოებებსა და თეორიულ საფუძვლებზე დამყარებული ცოდნა, აცნობიერებს	იცნობს ლითონების წნევით დამუშავების, სამსხმელო წარმოებისა და მექანიკური დამუშავების საფუძვლებს, ასევე ზოგადი ქიმიის
------------------------------	--	---

	პრობლემების გადაჭრის ზოგად შესაძლებლობებს.	საფუძვლებს; ლითონისაგან მხატვრული ნაკეთობების დამზადების ძირითად ხერხებს, როგორცაა: ჭედურობა, ფილიგრანი, გრავირება, ინკრუსტირება; ასევე იცნობს მხატვრული მომინანქრების ტექნოლოგიას, ზოგადი მენეჯმენტისა და მეწარმეობის საფუძვლებს; ფლობს ხაზვისა და ხატვის ელემენტარულ უნარჩვევებს. აქვს შესასრულებელი მხატვრული ნაკეთობის სამგანზომილებიანი, მოცულობითი გააზრების უნარი; აქვს მეწარმეობისა და ზოგადი მენეჯმენტის საფუძვლების ცოდნა.
ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი	შეუძლია, სამუშაოს დაგეგმვისა და შესრულების პროცესში გამოიყენოს სანდო ინფორმაციის წყაროები, შეიმუშაოს სტრატეგია წამოჭრილი სპეციფიკური ამოცანის დასაძლევად და შეაფასოს მიღებული შედეგები შესრულებული სამუშაოს გაუმჯობესების მიზნით.	შეუძლია კონკრეტული მხატვრული ნაკეთობის დანიშნულების მიხედვით შეარჩიოს დამუშავების ოპტიმალური ხერხი; შეიმუშაოს შესაბამისი ტექნოლოგიური პროცესი; შეასრულოს ნაკეთობის სქემატური ნახაზი ან მოდელი; შეარჩიოს შესაბამისი მასალა და ხელსაწყოარაღები; მოახდინოს სამუშაო ადგილის ორგანიზება; დაიცვას შრომის უსაფრთხოება. ზედამხედველობა გაუწიოს შედარებით დაბალი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტის მიერ შესრულებულ მარტივ სამუშაოებს.
დასკვნის უნარი	შეუძლია სპეციფიკური პრობლემების გადასაწყვეტად შესაბამისი მიდგომის შემუშავება, ალტერნატიული შესაძლებლობების განხილვა და მიღებული შედეგის ანალიზი.	შეუძლია სპეციფიკური პრობლემების გადასაწყვეტად შესაბამისი მიდგომის შემუშავება, ალტერნატიული შესაძლებლობების განხილვა, მეთოდის არჩევა და არჩეული მეთოდის უპირატესობების არგუმენტირება
კომუნიკაციის უნარი	შეუძლია ზეპირი და წერილობითი კომუნიკაცია პროფესიასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ცვალებად სიტუაციებში, ახალი საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების დამოუკიდებლად ათვისება, უცხოურ ენაზე მიღებული პროფესიასთან დაკავშირებული ინფორმაციის დამუშავება.	შეუძლია ზეპირი და წერილობითი კომუნიკაცია ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის პროფესიასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ცვალებად სიტუაციებში. შეუძლია დამოუკიდებლად ათვისოს ახალი საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები. შეუძლია უცხოურ ენაზე მიღებული პროფესიასთან დაკავშირებული ინფორმაციის დამუშავება.
სწავლის უნარი	შეუძლია საკუთარი სწავლის მიმართულებების დამოუკიდებლად განსაზღვრა განჭვრეტად, თუმცა ნაწილობრივ ცვალებად, ვითარებაში.	შეუძლია გაიაზროს პროფესიული წინსვლის პერსპექტივები და დამოუკიდებლად დაგეგმოს პროფესიული განვითარების საფეხურები.
ღირებულებები	პასუხისმგებლობით ეკიდება პროფესიული საქმიანობისათვის დამახასიათებელ ღირებულებებს და ცვალებად სიტუაციებში მოქმედებს მათ შესაბამისად.	პასუხისმგებლობით ეკიდება ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის პროფესიული საქმიანობას. აქვს უნარი გაითავისოს პრობლემები. იცავს პროფესიული ეთიკისა და მორალის ნორმებს. ზრუნავს უსაფრთხოების წესებისა და გარემოს დაცვაზე.

ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის მეხუთე საფეხურის კვალიფიკაციის აღმწერი

<p>ცოდნა და გაცნობიერება</p>	<p>აქვს პროფესიულ საქმიანობასთან დაკავშირებული მრავალმხრივი და/ან სპეციალიზებული თეორიული და პრაქტიკული ცოდნა, აცნობიერებს პროფესიული საქმიანობის შესაძლებლობებს (საზღვრებს).</p>	<p>გააჩნია ლითონისაგან მხატვრული ნაკეთობების დამზადების ძირითადი ხერხების საფუძვლიანი ცოდნა, როგორცაა: ჭედურობა, ფილიგრანი, გრავირება, ინკრუსტირება, ასევე მხატვრული ჭედვა, მხატვრული მომინანქრების ტექნოლოგია და საიუველირო საქმე; გაცნობიერებული აქვს მხატვრულ დამუშავებაში გამოყენებული ლითონური მასალების მრავალფეროვნება, ძირითადი ფიზიკომექანიკური და ტექნოლოგიური თვისებები, ასევე ლითონების მხატვრული დამუშავებისათვის გამოყენებული ძირითადი და დამხმარე არალითონური მასალები და მათი თვისებები; იცნობს ლითონების მხატვრული დამუშავების და მოპირკეთების სპეციალურ ხერხებს, როგორცაა: მოსევადება, ოქსიდირება, ძვირაფასი ლითონებით დაფარვა (მოოქროვება, მოვერცხლვა), გალვანოპლასტიკა; იცნობს ელ.ტექნიკის საფუძვლებს, კომპიუტერულ გრაფიკულ პროგრამებს, ასევე დარგის მენეჯმენტისა და მეწარმეობის საფუძვლებს; ფლობს ხაზვისა და ხატვის საფუძვლებს. აქვს მეწარმეობისა და დარგის მენეჯმენტის საფუძვლების ცოდნა.</p>
<p>ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების უნარი</p>	<p>შეუძლია შემეცნებითი და პრაქტიკული უნარების ფართო სპექტრის გამოყენება აბსტრაქტული პრობლემების შემოქმედებითად გადასაწყვეტად.</p>	<p>შეუძლია დანიშნულების მიხედვით ნაკეთობის დაპროექტება და მისი მხატვრულგამოსახულებითი პერსპექტივის გააზრება; პერსპექტიული პროექტის ნახაზის, ნახატის ან მოდელის სახით წარმოჩენა; დამზადების ტექნოლოგიის, ანუ ნაკეთობის მიღების ხერხის მიხედვით მაქსიმალურად შესაფერისი მასალის შერჩევა; მხატვრული ჩანაფიქრის ლითონში შესრულება, ანუ საავტორო ნიმუშის შექმნა ლითონის მხატვრული დამუშავების ამა თუ იმ ხერხის გამოყენებით, როგორცაა: ჭედურობა, ფილიგრანი, გრავირება, ინკრუსტირება, მხატვრული ჭედვა, მხატვრული მომინანქრების ტექნოლოგია და სხვ.; საავტორო ნიმუშების შექმნისათვის შეუძლია სხვადასხვა ხელის სამარჯვებისა და მექანიზაციის საშუალებების გამოყენება, აგრეთვე მექანიზირებული ხერხების გამოყენება, რაც აადვილებს, აჩქარებს ან ცვლის ხელით შრომას. შეუძლია სამუშაოს ან მისი ცალკეული ელემენტების შესრულება როგორც დამოუკიდებლად, ისე სხვა სპეციალისტებთან ერთად მისი უშუალო ხელმძღვანელობით; გარდა საკუთრივ მეტალებისა, ფლობს სხვა თანამდევ მასალებსა და ტექნიკას. მაგალითად, მომინანქრებას, მოსევადებას, ძვირაფას და ფერად ქვებს,</p>

		მათ შემცვლელებს და ა.შ.; შეუძლია მასალების სწორად შერჩევა მაქსიმალური მხავრული ეფექტის მიღწევის მიზნით. ფლობს მზა ნაწარმის მოპირკეთების ოპერაციებს, რათა პრიალა და არაპრიალა ზედაპირების სწორი შეფარდების, ამა თუ იმ დანაფარების, ოქსიდირების და სხვ. ფაქტურების გამოყენებით ნამუშევარს მიეცეს მხატვრული ნაწარმოების სათანადო იერი, სასურველი მთლიანობა და დასრულებული სახე; შეუძლია დააფუძნოს და მართოს კერძო სამართლის საწარმო ამა თუ იმ დანიშნულების (საყოფაცხოვრებო, დეკორატიული, საიუველირო და ა.შ.) მხატვრული ნაკეთობების წარმოებისა და რეალიზაციის მიზნით.
დასკვნის უნარი	შეუძლია კარგად განსაზღვრული პრობლემების ამოცნობა, მათი გადაჭრისათვის სათანადო მონაცემების იდენტიფიცირება და ანალიზი სტანდარტული მეთოდების გამოყენებით, ასევე დასაბუთებული დასკვნების გაკეთება.	შეუძლია სპეციფიკური პრობლემების გადასაწყვეტად შესაბამისი მიდგომის შემუშავება, ალტერნატიული შესაძლებლობების განხილვა და მიღებული შედეგის ანალიზი
კომუნიკაციის უნარი	შეუძლია იდეებისა და ინფორმაციის სტრუქტურირებულად და თანმიმდევრულად გადაცემა სპეციალისტებისა და არასპეციალისტებისათვის ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის გამოყენებით. იყენებს თანამედროვე საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებს. შეუძლია უცხოურ ენაზე პროფესიასთან დაკავშირებული ინფორმაციის გადაცემა და ანგარიშის წარდგენა.	შეუძლია იდეებისა და ინფორმაციის სტრუქტურირებულად და თანმიმდევრულად გადაცემა სპეციალისტებისა და არასპეციალისტებისათვის ხარისხობრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის გამოყენებით. იყენებს თანამედროვე საინფორმაციო და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიებს. შეუძლია უცხოურ ენაზე ლითონების მხატვრული დამუშავების სპეციალისტის პროფესიასთან დაკავშირებული ინფორმაციის გადაცემა და ანგარიშის წარდგენა.
სწავლის უნარი	შეუძლია საკუთარი სწავლის მიმართულებების განსაზღვრა ცვალებად და გაუთვალისწინებელ ვითარებაში.	შეუძლია შემდგომი სწავლის მიმართულებების განსაზღვრა. მხატვრული ნაკეთობების წარმოების მიზნით, ახალი მასალებისა და მისი დამუშავების ახალი ხერხების ათვისება. შეუძლია უახლესი ინფორმაციის დამუშავება პროფესიული ცოდნის გასაღრმავებლად. შეუძლია სამუშაო პროცესის დაგეგმვა, ინოვაციური იდეების გაითავისება და მართვა.
ღირებულებები	აფასებს თავისი და სხვების დამოკიდებულებას პროფესიული საქმიანობისათვის დამახასიათებელ ღირებულებებთან და უზიარებს სხვებს.	გათავისებული აქვს პროფესიული ღირებულებები. იცავს და მოუწოდებს სხვებსაც პროფესიული ეთიკისა და მორალის პრინციპების დაცვისაკენ